

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość
ZBAKÓW DOLNY

1. Nazwa

2. Czas powstania

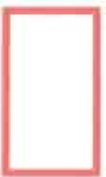
Historyczny układ ruralistyczny wsi

1787, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

Granica historycznego układu ruralistycznego wsi.

Skala 1:5000

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°37'06"N 16°44'02"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania
4

Poprzednie nazwy miejscowości: Nieder Backen (1787, 1845).

Historia wsi i dóbr: W obu częściach miejscowości- Zbakowie Dolnym i Górnym w 2 poł. XVIII w. wzmiankowano 2 folwarki, jeden z nich zw. Steinvorwerk, dom gminny i wiatrak. Ponadto w latach 1765 - 1787 odnotowano 12 - 26 zagrodników, 14 wolnych od pańszczyzny, 1 chałupnika oraz 2 rzemieślników. Miejscowość zamieszkiwało 229 osób. Około poł. XIX w. miejscowość w dalszym ciągu liczyła 2 dominialne folwarki, wiatrak, królewskie podłesnictwo, 36 domów i 291 mieszkańców.

Wieś pierwotnie o układzie typu ulicowego z folwankiem w północnej części, obecnie o układzie wielodrożnicowym, rozlokowana jest na styku dróg prowadzących z północnego-zachodu na południowy-wschód, z miejscowości Wiewierz w kierunku Zątecza, tuż przy nieczynnej linii kolejowej Rawicz – Wąsosz – Wińsko.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
- Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Egglham 1989
- Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
- Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
- Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
- Zimmermann F. A., Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.